

forts. från sid 7

Detta är nu också avgörande i fråga om barndopet. Här är två saker att särskilt lägga märke till. Dels att människan hur liten hon än är, behöver Guds nåd och förlåtelse, ty "det som är fött av kött det är kött" (Joh 3:6). Människan måste födas på nytt. Dels att människan hur liten hon än är, är hon enligt Jesus skickad för Guds rike (Mark 10:14f). Dobbefällingen att göra alla folk till Jesu lärjungar är därtill också ett uttryck för att göra alla människor till Kristi efterföljare, oberoende av ålder och andra mänskliga skillnader.

Glad och lycklig kan jag sjunga:

Jesus Kristus har mig döpt,

Ingen skuld kan mer betunga,

Fri jag är, med blodet köpt.

Nåd är mer än denna skatten,

Att jag blivit döpt i vatten?

Gud i sin treenighet

Gett mig evig salighet. Lps 960:1

ELBK-Nytt

Luthersk(t) Seminarium

5.kurssamling

6.-9. april 2001

”Palmehelg på Knapstad”

Upplysningar och anmälan till:

Asbjørn Hjørthaug

+0047/69921132

eller

Gunnar Hjørthaug

+0047/69921295

Predikospridning

På grund av återkommande krångel med kassetinspelningar i Kassetmissionen, som ELBK bedrivit under många år, har tillsvidare beslutats att inställa utsän-

forts. från sid 13

ligt. Bland djuren som inte är i stånd att förnedra något genom en lastbar läggning har naturens lagar förvisso bevarats ofelkläddade. Lejonhannar har ingen längtan efter lejonhannar, men när den tiden är inne, väcker kärleken i dem en längtan efter släktets honor... men ni som felaktigt prisas för visdom, ni föraktliga består, ni människor, genom vilken underlig sjukdom har ni förts till laglöshet och blivit eggade att kränka varandra?”

Boken är mycket aktuell i dagens situation och Caragounis slutord är tänkvärda:

Modern medicinsk vetenskap och psykiatri kan ha sina lösningar eller partiella lösningar. Församlingen har sin Herres lösning och måste vara trogen den. Församlingen har ingen rätt att kompromissa med Guds Ord. Sådana kompromisser inte bara underminerar församlingens vittnesbörd och försvagar dess budskap om frälsning, utan de innebär också att man förråder och sviker de människor som är i nöd. Dessa kompromisser kan leda till värre problem, eftersom de inte är Guds lösning.

delsen av kassetter. I stället har vi startat en ”Predikomission” där vi för varje vecka sänder ut en skriven predikan för den gångna söndagen.

Vi tror och hoppas att det kan vara en mission som kan nå både gamla och nya läsare.

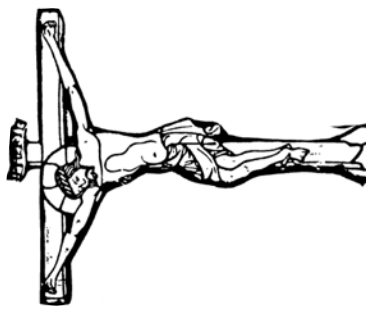
Kyrkans präster svarar för dessa predikningar. Praktiskt innebär det att man får predikan per post eller e-post och att man inte behöver sända den vidare.

Är du intresserad av att få en skriven predikan per vecka så anmäl din adress

Gunnar Edwardsson

Rättelse i Kyrkokalendern

På förekommen anledning vill vi meddela att det rätta postgirokontot för S:t Andreas församlingen i Ursvikens är: 83 55 50-5

Gratia

Gratia nisi gratis est, non est gratia

”Om nåden inte är gratis, är det ingen nåd”

Augustinus

Kyrkoblاد - Evangelisk-lutherska bekännelsekyrkan Kirkeblad - Den Evangelisk lutherske bekjennelsekirke

Nr 1 2001 årg. 5

”Jag läser ännu på den läxan, att jag får komma till nattvarden, inte beroende på min värdighet, utan att jag får komma som ovärdig, som inte kan bli värdig. Må Gud bevara mig för egen värdighet! Jag ville nog bli värdig. Men det är något jag inte förmår. Därför kommer jag, o Gud, på ditt ord och söker helighet och rättfärdighet hos dig.

Så drivs den stolta naturen ut. En människa kastar bort sin värdighet och sina händers verk och håller sig till Gud. Detta är det enda, som gör dig skickad. Det är svårt att komma därhän, alldeles som det är med bönen, när du tänker: ’Jag vill väl bedja, men jag är inte värdig.’ Så ser vi alltid mera på vad vi gör, än vad Kristus säger. Och dock skulle vi säga: ’Jag ser på vad du säger och inte på vad jag gör.’”

Martin Luther. Ur Predikan på Palmsöndagen 1529.

I detta nummer

- Från Ordföranden s 3
- Palmsöndag s 4
- Om dopet i NT s 6
- Luther om dopet s 8
- I Fokus s11
- Tre böcker som berör s12
- Justinus Martyren s14
- ELBK-nytt och läger s16

Evangelisk luthersk kirkeblad
GRATIA

Evangelisk-lutherskt kyrkblad

Redaktör: Gunnar Edwardsson

E-mail: gunnar.edwardsson@swipnet.se

Red.sekr: Ingvar Adriansson

E-mail: solafide@algonet.se

ANSVARIG UTGIVERE: ASBJØRN HJORTHGAUG

Asbjørn Hjorthaug, ordf./forman, Gunnar Edwardsson, (sekr./ sekreter),
Jan-Erik Andersson, kassör/kasserer Tlf: 0431/430165,
Åke Malander, Gunnar Byström, Sigmund Hjorthaug
Kyrkostyrelsens adress: Rugdeveien 3 N-1823 Knapstad, Tlf/fax: 69 92 11 32
Kyrkans postgironummer 44 25 93-0

Församlingar

S:t Matteus ev luth förs., Uppsala

Kh Åke Malander,

Karlsberg, Åkerlånna

S-740 30 Björklinge,

Tlf/fax 018/356140

e-mail: ake.malander@telia.com

S:t Stefanus ev luth förs., Lindeberg

Kh Ingemar Haraldsson

Lindeberg

S-517 26 Kvillsfors

0383/53062

e-mail: haraldsson@mbox303.swipnet.se

S:t Johannes ev luth förs., Xenhult

Tf Kyrkoherde Gunnar Edwardsson,

Fågelsångsv.14

S-341 31 Ljungby,

Tlf 0372/62952

e-mail: gunnar.edwardsson@swipnet.se

S:t Andreas ev.luth förs., Skellefteå

Kh Gunnar Byström,

Skelleftehamnsv.182

S-932 35 Ursviken,

Tlf/fax 0910/35008

e-mail: gunnar.bystrom@spray.se

Uppståndelsen.

Justinus kan säga att kristendomen är den sanna filosofien. Med det avses då att kristendomen kan ge svar på de frågor filosofien ställer men ej själv kan svara på. För Justinus bygger kristendomen på det som Gud har uppenbart: "...ingen annan kan undervisa om Gud och den sanna religionen än allenast profeterna, vilka lär er på grundval av gudomlig inspiration" (Häggelund, Teologins historia, s. 11)

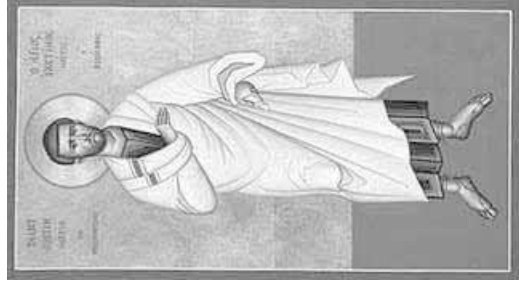
När det gäller den teologiska bearbetningen dvs dogmatiken, är Justinus känd för den s k "logoskristologien". Logos är namnet på Guds Son Kristus i Joh 1:1 och 14. Det betyder ju här Ordet. Men logos kan också betyda förnuft, och det är ett begrepp som Justinus använder. Han kan se att det finns ett visst mått av förnuft i världen, inte minst bland filosoferna. Han talar om frö av detta förnuft hos filosoferna, särskilt Platon. Det är detta Guds logos, ordet, förnuft eller visdom som skapat världen och som tagit mandom i Jesus Kristus. Huruvida Justinus förstår Sonen som underordnad Fadern, när han säger "att numeriskt är han en annan", har länge diskuterats. Kanske bör man, som J N D Kelly (Early Christian Doctrines, s 96) påpekar, se detta som mera riktat mot den judiska uppfattningen som uteslöt personer i Gudomen, emedan Kristi gudom mycket klart utsågs av Justinus och aldrig ställs ifråga.

Hos Justinus hittar vi också en viktig redogörelse för delar av nattvardsmässan: "När vi slutat bönen, så hälsar vi varandra med en kyss. Sedan fram bärs till den av bröderna som är förestandare bröd och en kalk med vin blandat med vatten, och han tar emot dem och han lovar och prisar alltings Fader, i Sonens och den Helige

Andes namn, och tackar för att han gjorts värdig att mottaga detta ur Hans hand. Och när han avslutat bönen och tacksägelsen så uttrycker allt folket som är närvarande sin bejakelse genom att säga Amen. Ordet Amen är hebreiska och svarar mot det grekiska génoito, "må det ske ". Sedan förestandaren gjort tacksägelsen och allt folket sagt sitt Amen, så ger de som kallas diakoner ibland oss, år var och en som är närvarande att få taga del av brödet och vinet blandat med vatten, över vilket tacksägelsen är uttalad. Och till dem som inte kan komma bär de delar (av sakramentet).

Angående den föda som vi kallar Eucharistia (tacksägelse) får ingen ta del om han inte tror det vara sant som vi förkunnar och har blivit renad genom den rening som är syndernas förlåtelse och lever efter Kristi vilja. För det är inte som vanligt bröd och dryck vi mottager detta. Utan såsom Jesus Kristus vår Frälsare, som blev kött genom Guds Ord, och blev kött och blod till vår frälsning, så har vi också blivit lärda att den mat som blivit välsignad genom Hans ords bönen, är den Jesu kropp och blod som blev kött och från vilket vår kött och blod hämtar näring och blir förvandlade.

För apostlarnas minne som sammanställdes av dem och som kallas evangeliet, har givit åt oss vad som anförtrötts dem, att Jesus tog ett bröd, tackade och sade "Gör detta till min äminnelse, detta är min kropp", och på samma sätt tog kalken, tackade och sade: "Detta är mitt blod" och gav detta åt dem allena." (Apol I, 65-66)

Namn: Justinus Martyren

Född: Omkring år 100 e kr

Födelseort: i trakten vid Sikem, nuvarande Nablus

Yrke: Teolog, som led martyrdöden omkring 165 e kr

AV GUNNAR EDWARDSSON

Justinus Martyren var född i Palestina i staden Flavia Neopolis i närheten av Sikem, (vår tids Nablus) omkring år 100 e Kr. Men han var inte en jude till börden utan hedning. Hans modersmål var grekiska. Han hade tidigt blivit undervisad i den grekiska filosofin. Ja, han säger själv att han hade sökt sanning hos filosoferna, men inte funnit den. Alla lösningsförsök på de frågor han ställde till de filosofer av olika skolor han besökte, visade sig var otillräckliga, och framförallt dessa filosoflärares liv, visade på omöjligheten av att de var bärare av sanningen.

Till sist hade han hamnat hos platonisterna och menade att han där funnit sanningen. Det var då han mötte en äldre man som visade honom till gamla testamentet, och särskilt till profeterna. De var de som hade talat Guds sanning genom den Helige Ande och talat om det som skulle ske och som nu skett. "De har talat endast vad de sett och hört, uppfylla av

den Helige Ande". (Dial VII) Och när han hört den gamles ord, säger Justinus: "Då väcktes en låga i min själ, och en kärlek till dessa profeter och till dem som är Kristi vänner, och jag fann detta vara den enda tillförlitliga och gagneliga filosofin. Och vidare skulle jag önska att alla drog samma slutsats som jag, och aldrig höll sig borta ifrån Frälsarens ord... Har du något som helst bekymmer för din själ och du tror att Gud finns, då måste du lära känna Guds Kristus, och när du blivit döpt kan du leva ett lyckligt liv" (VII)

Justinus kom att som lärare slå sig ner i Rom och enligt en gammal tradition led han själv martyrdöden här omkring år 165 e Kr.

Från Justinus författarskap känner man särskilt två verk Apologien I-II och Dialogen med juden Tryfon. Man vet genom andra kyrkofäder att han också skrivit mot Marcion och att han författa en skrift Om

Brev fra formannen!

Kjære leser!

Hva gjorde du på kvinne dagen 8. mars? Vi har ikke gått i tog denne dagen med paroler som fri abort og annet som strider mot Guds bud.

Bibelen hevder at mann og kvinne er likeverdige. Likevel viser historien at menn i kristendommens navn har undertrykket kvinner. Da Gud skapte mennesket så skapte han det til mann og kvinne i sitt bilde. Begge kjønn måtte til for at Guds bilde skulle bli komplett. Paulus tar opp likeverdet slik; her er ikke mann og kvinne. For dere er alle én i Kristus Jesus. Gal 3,28. Jesus var radikal i sin samtid. I dagens tekster møter vi to kvinneskjikkelser. Den ene kvinnen var kanaaneisk og foraktet av mange jøder. "Miskunn deg over meg", roper hun til Jesus i det han går forbi. Jesus svarer ikke, disiplene blir irriterte og vil ha henne vekk, men hun gir seg ikke. Jesus sier om kvinnen at hun hadde en stor tro. Disiplene får her en undervisning gjennom denne kvinnens bekjennelse om troens kamp. Her er en syndar som klynger seg fast til evangeliet på tross av motgangen. Dette er stor tro.

Den andre kvinnen var en syndarinne. Jesus var gjest hos fariseeren Simon. Kvinnen kom ubedt inn med en krukke med fin salve, vasket Jesu føtter med sine tårer og tørret de med sitt hår. Simon tenkte sitt. Dette så Jesus og bruker han kvinnens handling til å undervise fariseerne om kjærlighetens vesen og om det å få tilgivelse for sine synder. Kvinnen hadde fått mange synder tilgitt derfor gråter hun av glede. Fariseerne hadde ingen syndar å bekjenne og ingen behov for tilgivelse. Kvinnen blir et eksempel for oss alle at det er viktig å kjenne seg over alle hinder også menneskeforakt. Evangeliet betyr alt. Dersom du virkelig har fått erfare Jesu kjærlighet, må vi gjøre alt for å komme oss til nådemidlene og motta tilgivelsen.

Bibelen sier noe om oppgavefordelinger mellom mann og kvinne i hjemmet og i menigheten som for eksempel det at en kvinne ikke kan være prest. Vi er en liten kirke med små menigheter. Oppgavene er store og kampen er hard. Husk at vi alle er like for Gud, og vi har alle fått et oppdrag om å være lys og salt i verden. Dette har i dag den kanaaneiske kvinnen og syndarinnen lært oss noe om.

Asbjørn Hjørtinghaug

Palmsöndag

Varför rider Jesus in i Jerusalem?

Av Ingvar Adriansson

1) För att möta sin död

När en kung på Jesu tid gjorde intåg i en stad, var det oftast för att bevisa att han segrat över sina fiender. Det var också vanligt förekommande att man strödde palmkvistar på hans väg genom staden. Palmkvistarna symboliserade triumf och seger.

I palmsöndagens texter möter vi Herren Jesus som rider in i Jerusalem för att möta sin död. Vilken paradox, vilket nesligt intåg konungarnas konung gör. Dessutom kommer han ridande på en åsna, vilken här symboliserar svaghet och ödmjukhet. Men så finns det också en stor skillnad mellan denne konung och alla andra konungar. Hans rike är icke av denna världen. Han segrar i stället när han lider. Hans död har blivit till liv för alla människor. Hans lydnad har blidkat Guds stränghet. Han rider in i Jerusalem för att ge sitt liv till lösen för många, för att försona världens synd.

I Lukas evangelium läser vi också om

hur Jesus gråter när han närmar sig staden. Gråter han då inför allt det som ska möta honom? Nej, utan över folket och dess ohörsamhet. Han säger: *"Tänk om du idag hade förstått, också du, vad som ger dig verklig frid. Men nu är det fördolt för dina ögon."* (Luk 19:42)

Vid påskhögtiden dubblade Jerusalem sin befolkning många gånger om, och judar runt hela Medelhavet var samlade i staden. Hans intåg skulle bli till fall för många av dem, ty nu behövdes inte längre får, oxar och duvor offras. Nu kom det felfria offerlammet att offras en gång för alla. Idag går alla profeternas vittnesbörd i uppfyllelse. David väntade och skrev om Messias: *"Se jag kommer, i bokrullen står det skrivet om mig. Att göra din vilja, min Gud, är min glädje..."* (Psalt 40: 8-9)

På åsnan kom Lammet som är slaktat från evighet. Profeternas ord skulle nu gå i uppfyllelse. Men vem trodde det som predikades? Folket ville ha något som syntes för ögonen, något stort i denna världens ögon.

1998 pastor i Vallberga Evangelisk-Lutherska Församling Jan Nilsson är predikant i ELS, en luthersk-roseniansk förening som huvudsakligen verkar i Umeå- och Skellefteåområdet. Ola Österbacka tar sig själv an Finland.

Boken är en värdefull uppdatering och speglar väckelsens kamp för att bevara ordet. Till en av bokens många förtjänster hör en detaljerad faktablad från de 4 skandinaviska länderna med e-mail adresser och uppgifter om tidningar och tidskrifter inom varje rörelse.

Från svensk synvinkel kan man inte låta bli att fastna för Per Gustavsson välskrivna artikel under rubriken **"Svenska kyrkans utveckling - avfall, protester, förlamning och förodelse"** en *korrfattad krönika om en lång utförbacke*. Med utgångspunkt från Biskop J. A. Eklunds psalm "Fädernas kyrka i Sveriges land..." visar han att det vid 1900-talets början fanns en kamp för Guds rena och klara ord i kyrkan. Denna kamp har under följande decennier i stort sett avstannat. Bekännelsen till en Herre och en Gud skulle alltmör komma i skymundan till förmån för en annan herre och en annan gud. *Demokratin*, med dess anspråk på folkmajoritetens överhöghet blev under 1900-talet folkets gud. Människor behövde inte väckas upp över sitt tillstånd av lagen. Man var kristen redan genom sitt medlemskap i statskyrkan.

En annan av författarna, Niels Ove Vigilius får beteckna det dilemma som väckelsen så ofta hamnat i. Att ha ena benet här och det andra där, ett haltande på bägge sidor. Att de flesta grupperingar som lämnat statskyrkan och blivit egna fria kyrkor och församlingar också blivit ringa till numerären är inte tilltalande för Vigilius. Spåren förskräcker menar han. Hans utläggning tyder på en svag förståelse för den biblisk-lutherska synen på vad kyrkan är och läran om kyrkogemenskap. Nog är vi "många" som vet vad det kostar att dels bekänna och dels vara få. Men glädjen att bevara Guds Ord rent och klart uppväjer allt annat. Församlingen i Filadelfia får beröim när den trots sin litenhet och ringhet ändå hållit fast vid Guds Ord. *"Jag känner dina gärningar. Se, jag har låtit en dörr stå öppen för dig, en dörr som ingen kan stänga, ty din kraft är ringa och du har hållit fast vid mitt ord och inte förnekat mitt namn."* Upp 3:8

HOMEROTIK I Fornåd och nutid- och den kristna församlingen. XP Media, 407 sid 125:-

I en tid när äktenskapet bara är ett av många alternativ, när vi i TV, radio och tidningar översköjs av den homosexuella livsstilen som något naturligt finns det all anledning att ta upp detta ämne. Den bibliska synen är inte längre självklar, utan anses gammal och förlegad även inom vissa kyrkor. Författaren till denna lilla skrift Chrys C. Caragounis, är exeget i Nya testamentet. I sitt förord till boken skriver han: "Fram till för två eller tre årtionden sedan ansågs homosexualitet ofta vara en psykisk sjukdom, som skulle accepteras som alla andra former av sjukdomar. Detta argument är inte längre framträdande eftersom homosexualitet nu anses vara lika normal livshållning, ibland djupare och sannare, än den heterosexuella livshållningen." Tre påståenden som görs av homosexualitetens förespråkare är:

- 1) Modern homosexualitet är genuin och skiljer sig från sin antika motsvarighet
- 2) Homosexualitet är en medfödd läggning eller böjelse
- 3) Den bibliska attityden till homosexualiteten är irrelevant idag.

Dessa påståenden är ohållbara anser Caragounis och lägger sedan i tur och ordning fram GT-s och NT-s syn på homosexualitet, vilka inte på något ställe accepterar detta. I GT läser vi i skapelsen att Guds skapade "man" och "kvinna" och det är en styggelse för en man att ligga som man ligger hos en kvinna. De som utövade detta kallats i GT för hundar (se 5 Mos 23:18). I NT är råder heller ingen tvekan skriver Caragounis att homosexualitet var något som de omvända kristna skulle överge och betraktades som hednisk perversion. I NT är texterna i Rom 1:26-27, 1 Kor 6:9-10, 1 Tim 1:9-10 klara beläggsställen för att homosexualiteten avvisas. Caragounis är av börden grek och besitter också kunskaper i antikens historia, vilket han visar i sin bok. Han citerar den antike författaren Lukianos som på många sätt föregriper den moderna debatten: "Om varje man efterföljer de bud som Försynen föreskrivet för oss, skulle vi vara nöjda med umgänget med kvinnan, och vårt liv skulle inte besudlas av något skam-

Tre böcker som berör

AV INGVAR ADRIANSSON

Notboken till Bibel 2000, av Bibelkommissionen. Libris förlag. 638 sid, pris 149:-

Så har vi ett drygt år efter utgivningen av Bibel 2000 fått Notboken till denna Bibel. Först i september kommer det att finnas biblar med noter. Notboken innehåller inte endast noter utan också parallellhänvisningar, förklaringar, uppslagsdel, rubrikregister och textkritiska anmärkningar. En notbok är ju alltid viktig emedan den t.ex. inom musikens område visar hur musikstycket ska framföras. Notboken visar vilken tonart det gäller, vilka takter ska spelas svagt respektive starkt osv. Notboken till Bibel 2000 vill alltså visa oss hur vi ska läsa och förstå Bibeln. Pga platsbrist i detta nummer ska vi endast göra ett litet ellerslag i dessa noter, vilket är tillräckligt för att inse hur bibelkritiken slagit fullständigt igenom. Vi återkommer med flera och utförliga kommentarer senare i år. En not som direkt väcker stora betänkligheter är noten till 1 Mos 1:2 där Bibelkommissionen (BK) get följande förslag:

en gudsvid Annan tolkning "en våldsam vind". Den traditionella översättningen "Guds ande" är också språkligt möjlig (hebreiskan har samma ord för "vind" och "ande" men här mindre sannolik; v 2 är en grammatisk sammanhållen skildring av kaosstillståndet före Guds skapelsehandling. svepte fram Det hebreiska ordets betydelse osäker.

Notförfattaren erkänner att översättningen "Guds Ande" är språkligt korrekt, men menar att den i sammanhanget är "mindre sannolik". I samma not påpekas det att det hebreiska uttryck som översätts med "gudsvid" också kan betyda "våldsam vind". Och dessutom läser vi i samma not att uttrycket "svepte fram" är osäker. Tala om gungfly eller vara ute på hal is. Vad vi här skymtar är två visioner om hur skapelsen gått till. Här i denna not sätts Gud som Skaparen ur spel, det som här förmedlas är att jorden, djupet och vattnet redan fanns när Gud började skapa. Och hans uppgift blir således enligt (BK) inte att framsälla elementen utan att skilja dem åt. För en bibeltroende står det helt klart att världshistorien har en alldeles bestämd början. Bibelns första ord, *reshith* "begynnelse", anger den allra första början av världen och tiden. Dessförinnan fanns endast *Elohim* "Gud". Genom en skapelseakt av denne evige Gud blir det till som tidigare inte existerade. Det är fråga om en skapelse ur intet, *ex nihilo*. Var och en som tror på Bibelns Gud förstår att (BK) kastar omkull trons fundament, den Gud som vi i trosbekännelsen varje söndag bekänner oss till. Inke troende människor skall inte översätta Bibeln. I politiska sammanhang gör man inte så här. Inte sätter väl socialdemokraternas beslutande organ till moderata politiker som översättare när de ska delge sin skattepolitik till kollegerna i Europa.

VÄGEN FRAM? Lutherska väckelserörelser i uppbrött. Red Ola Österbacka 252 sid, pris 120:-

Vägen fram är en diger bok med ett intressant innehåll. Denna gång har Ola Österbacka haft till sin hjälp 6 stycken personer. Från Danmark har väckelsen speglats utifrån Niels Ove och Mikkel Vigilius bakgrund. Niels Ove var under åren 1975-99 rektor vid Dansk Bibelinstitut (DBI), Mikkel är doktorand sedan 1997. Från norsk horisont möter vi Jan Bygstad som bl.a varit präst i Bergens domkyrka. Sverige har i boken fått flest representanter. Per Gustavsson var i början av 90-talet ordf. i dekanaten för Kro-nobergs län, numera tillhör han Sydöstra Smålands Lutherska Församling (SSLF). Församlingen samlas till gudstjänst i Nybro. Gunner Jensen blev teol.kand. vid Köpenhamns universitet 1991 och är sedan

Det var inte tillräckligt med de 5000 som fick sin hunger stillad. Livets bröd förblev okänt för de flesta. Trots att Jesus öppnade ögonen på den blindfödde pojken, så stod inte fariserna och de skriftlärde, utan det var istället pojken som ljög. Mörker låg över alla dessa och detta mörker skymde världens ljus. Och Herren utbrister:

Jerusalem, Jerusalem, du som mördar profeterna och stenar dem som är sända till dig. Hur ofta har jag inte velat samla dina barn, så som hönan samlar sina kycklingar under vingarna, men ni ville inte. Matt 23: 37, Tänk om du i dag hade förstått, också du, vad som ger dig verklig frid. Men nu är det dolt för dina ögon. Luk 19:42

Så är detta domen att ljuset kom till världen och människorna älskade mörkret mer än ljuset. Han kom till sitt eget men hans egna tog inte emot honom. Men till alla som tog emot honom gav han rätt att bli Guds barn. Men Jesus rider inte bara in i staden för att möta sin död utan också till tröst och stor glädje för oss alla rider han in

2) För att besegra sina fiender

Vilka var då Jesu fiender? Det var de skriftlärda, fariserna, de ohörsamma, djävulen och döden. Djävulen var besegrad i öknen genom Ordet. Svärdet som Herren Jesus använde vid detta tillfälle var ju munnen. Ett ord kan honom fälla. Alla utom döden var besegrade. Om inte döden hade blivit besegrad då hade vi alla varit kvar i våra synder. Vi hade likt den rike mannen plågsats i helvetet. Men med Kristus som segrare över döden kan också vi triumfera och basunera ut denna seger:

"Döden är uppsludad och seger vinner. Du död, var är din seger? Du död, var är din udd? Dödens

udd är synden, och syndens maket kommer av lagen. Men Gud vare tack, som ger oss segern, genom vår Herre Jesus Kristus. 1 Kor 15:54-56

CFW Walther skriver i påskspalmen om detta stora och viktiga under:

Du behövt, när är din seger i dag, Och var är ditt krav och din vrede, du lagt Du död, var är udden? Vår är nu den kraft, Som synden sen Adam av lagen har haft? Kyrieles Lps 956 4

En har dött för alla, alltså har de alla dött. Så blev Jesu intåg i Jerusalem en stor triumf, inget för världen, inget för de stora folkmassorna, utan för de stilla i landet. Ty hans rike kommer inte så att det kan förnimmas med ögonen. Det är med tron i hjärtat vi omfattar det. Och denna seger över döden innebär att du som läser detta också en gång genom Guds barmhärtighet och Kristi förtjänst får träda in i staden. Inte den, där det ropas korsfäst, korsfäst, utan där lovsången ljuder:

"Amen. Lovet och priset, visheten och tacksägelsen, äran, makten och väldet tillhör vår Gud i evigheters evighet. Amen" Upp 7: 12

Denna seger över döden har öppnat portarna till det nya Jerusalem. Där finns ingen nöd eller sorg, inga bekymmer eller svårigheter, utan idel glädje. Och de som står där inför tronen gör det i vita kläder och med palmer i sina händer. Detta är den verkliga palmsöndagen. Hur har deras kläder blivit vita? Vår egen befläckade klädnad har tagits bort och vi har alla blivit iförda nya kläder som gjorts vita i Lammets blod. Så kan vi alla möta påskan med glädje och full förtröstan. Döden är besegrad.

"Döden skall inte finnas mer och ingen sorg och ingen gråt och ingen plåga. Ty det som förr var är borta." Upp 21:4

Om dopet i NT

AV GUNNAR EDWARDSOON

Det talas i NT om judiska reningar (Mark 7:2-4) och man vet också att Qumranförsamlingen tillämpade någon slags rening vid upptagandet av medlemmar. Emellertid finns det i jämförelse med dopet i NT en bestämd skillnad därigenom att den rening som NT förutsätter som dop inte är något människan själv gör, inte en rening hon själv gestaltar och fullgör, utan en rening som sker med henne och ges åt henne. Detta har att göra med att det i NT handlar om en andlig rening, en rening till den inre människan. Och detta kan inte människan av sig själv göra, utan Gud endast med henne: *"Människan kan inget taga om det inte blir henne givet från himmelen"* (Joh 3:27). Det gäller inte minst dopet.

Uttrycket för ordet dop i Nya testamentet är ordet baptisma, som är ett substantiv av verbet baptizo som helt enkelt betyder "doppa ned, tvätta". Om Naiman av Syrien heter det att han "doppade sig sju gånger i Jordan" (2 Kon 5:14). Verbet är här i den grekiska översättningen Septuaginta baptizo. Naimans "neddoppelse" skedde efter profeten Elisas ord och befällning och hade det med sig att han blev ren från sin spe-tälska. Naimans "dop", för så skulle man också kunna förstå det, alldenstund han därigenom också kom till tro, han säger ju: *"Se, nu vet jag att det inte finns någon Gud på hela jorden utom i Israel."*, visar på något väsent-

ligt för dopet i NT. Dopet är en rening, där människan "tvättas ren" från sin synd. Det är en viktig aspekt som återfinns praktiskt taget överallt i NT i fråga om dopet. Det är också grundförutsättning i det dop Johannes utför.

Det heter t ex Luk 3:2 ff *"att Guds ord kom till Johannes, Sakanias son, i öknen. Och han gick omkring i hela trakten vid Jordan och förkunnade omvändelsens dop till syndernas förlåtelse."* Att det heter att Johannes förkunnade, predikade dopet, innebär att en bestämd undervisning åtföljde hans döppande. Denna undervisning hade för avsikt att föra människor till dopet och innefattade både lag och evangelium. Det framträder tydligt i Luk 3:7 ff.

Så är också dopet beskrivet som ett omvändelsens dop till syndernas förlåtelse. Att någon form av syndabekännelse skedde framgår av Matt 3:6, liksom att förlåtelse gavs genom dopet i Jordan. Ordet för omvändelse, metánoia, betyder egentligen sinnesändring, men är just vad omvändelsen innebär. Det är ju en förändring till den inre människan, en inre bot. Den betyder både ånger och tro. Ånger som kommer av undervisningen av Guds stränga dom och tron som uppstår genom att det finns ett löfte om förlåtelse. Båda dessa förkunnelsemoment fanns i Johannes dopsundervis-

Riktning Vänster

Vid ett samtal för drygt tio år som jag hade med teol dr Tom G A Hardt, framförde han som sin bestämda övertygelse att kommunismen, som då var på väg att dö ut, kommer att överleva i de liberala kyrkorna, först och främst i USA men också i Europa.

En som sett detta i dag är journalisten och debattören Göran Skytte. I en kolumn i Svenska Dagbladet den 15 mars, med titeln "Är den en röd ideologifabrik?" visar han att Svenska kyrkan mer och mer lutar åt ett partipolitiskt program där frågan om rikedom och fattigdom står som det viktiga. Han skriver:

"Jag gick till Svenska kyrkan för att jag trodde att den skulle vara ett andligt och religiöst hem, där man är välkommen. Men nu börjar jag bli osäker. Jag upplever att kyrkans tongivande ledning blir allt mer partipolitiskt röd, allt mer avståndstagande från alla som politiskt har en avvikande åsikt."

Han visar att man ondgör sig över begrepp som tillväxt och vinst och riktar sin kritik mot alla storföretag. Men att kyrkan själv har både egendomar och aktier i av betydande format i dessa storföretag, det nämner man inte. Man vill ju själva ha sin del av vinsten. Man menar också att storföretag inte kan verka för det gemensamma goda. Skytte skriver:

"Då undrar jag: varför vill de fattiga i världen att just dessa företag ska etablera sig just där de bor? Ska de fattiga i så fall säga nej till Ericsson, Volvo, Sony?"

"Hammar (Anna-Karin) och andra tongivande i kyrkan anser att vi ska 'tolka' Bibeln, inte följa dess bokstav. T ex Paulus åsikt att kvinnor ska tåga i församlingen, och alla de passager i Bibeln som starkt fördömer homosexualitet. Men på en punkt anser de tydligen att Bibeln skall tolkas bokstavlgt. En extra nolla i

I Fokus aktuellt från kyrkor och samfund

taxeringskalendern gör att man är på fel sida. I detta fall är de röda bokstavstroga. Hur kan det komma sig? Kan det möjligen bero på politisk åsikt?"

"Den officiella kyrkan känns inte längre som ett religiöst hem. Den känns som en röd ideologifabrik. Detta kommer förr eller senare att få konsekvenser."

GUNNAR EDWARDSOON

Storm i Borgå Stift

Här i den finlandssvenska ankdammen stormar det igen rejält. Radio Vega hade i går ett direktinslag om ett e-brev som biskop Erik Vikström sänt ut till ett 40-tal präster, där han anklagar Paul von Martens (tidigare präst och radiochef) och Kyrkpressen m.fl. för hänsynslösa splittersningsförsök med anledning av debatten om "den heliga Anden". (Den nya finlandssvenska kyrkans handboken har nu i enlighet med 1981 översättning införd den Heliga anden. Uppslagsdelen till Bibel 2000 skriver: Anden får efterhand personliga drag och härifrån går sedan linjerna till formkyrkans tänkande om Treenigheten.[red.sekt]) Vikström talar också om att de präster som inte förmår hålla sig till kyrkans ordning kan avgå, vilket PvM gjorde på 1980-talet. von Martens i sin tur uppmanar Vikström själv att avgå om han inte förmår hålla sig till kyrkans beaktelse.

Det går att lyssna på programmet via adressen <http://www.vyle.fi/vega/>, där också några debattinlägg finns återgivna. Det går att sända in egna diskussionsinlägg eller kommentera andra. Det är lite förvånande att inläggen ännu inte är fler.

(Ur nyhetsbrev från Ola Österbacka)

Luther, är att saliggöra. Man döper ju inte i den avsikten att någon ska bli mäktig eller få världslig ställning, utan just för att människan ska bli frälst och salig. Och eftersom det är ett salighetens medel, så måste vi akta det dyrt. Man måste också lära sig vad det betyder och innebär för en kristen människa. Det är något, menar Luther, som vi måste öva och lära oss att tänka rätt om. Dvs vad det innebär att jag är döpt.

Innebär det ingenting, då är dopet ingenting det heller. Är dopet bara ett människoverk, så innebär det ingenting för mig, vilka höga tankar jag än har om det. Men är det Guds sakrament och verk, Guds gärning med mig, då innebär det något konkret som jag kan tro och förlita mig på.

”Därför har envar kristen hela sitt liv nog att skaffa med att lära sig förstå dopet och öva denna kunskap. Ty han måste bestämdt fara efter att fast tro, vad dopet lovar och givet, nämligen seger över djävulen och döden, syndernas förlåtelse, Guds nåd, Kristus i hans fullhet och den Helige Ande med alla hans gåvor. Korteligen, det är så oändligen stora ting, att om den svaga naturen betänker det, måste den väl tvivla på om det kunde vara sant. Ty tänk efter: om det fanns en läkare, som satt inne med konsten att rädda människorna från att dö eller att om de dog, låta dem snart åter bli levande igen och sedan leva för evigt, hur skulle inte människorna då låta det både snöa och regna pengar över honom. Ja så att ingen för strömmen av rika kunde komma fram till honom. Nu får var och en genom dopet hem till sin egen dörr ett sådant oskatbart läkemedel, och det för intet, som uppslukar döden och bevarar alla människor vid liv.”

När det gäller barndopet poängterar Luther att allt i dopet bygget på Guds ord och befallning var sig vi anser att barnet tror eller ej.

ning. Man har menat att Johannes dop var ett förberedande dop som syftade till syndaförlåtelse som först gavs genom Jesus. Mot detta står alla de ställen som uttryckligen anger att Johannes dop var ett dop till syndernas förlåtelse. Vad skulle annars det moment av syndabekännelse syfta till om inte det vore för att förlåtelse där gavs? Själva dopet som handling uttrycker ju en rening. En sådan kan aldrig inträffa om inte förlåtelse där fanns att få. Här kan också tilläggas att Jesus visade att Johannes dop var ett rätt och fullständigt dop, genom att låta sig döpas av honom.

När Jesus kommer till Johannes i Jordan och vill döpas av honom, då vill Johannes hindra honom och hellre bli döpt av Jesus än att han döper honom. Detta visar att Johannes erkände Jesus som den överordnade, den som var syndfri och kunde ge förlåtelse. Jesus visar emellertid varför detta ska ske: *”Låt det ske nu. Ty så bör vi uppfylla all rättfärdighet”* (Matt 3:15). Jesu dop står alltså insatt i hans verksamhet att fullgöra lagen, uppfylla all Guds fordran, att bära sådan frukt som blir bestående. Att Jesus ensam var den som kunde det, visar Johannes ord, liksom det också visar att Jesus var en borgesman just för det dop Johannes utförde. Jesus hänvisar ju också till att Johannes dop var *”från himmelen”* dvs det var ett Guds dop. (Mark 11:30)

När Jesus blir döpt av Johannes i Jordan, framträder den Helige Ande i form av en duva som sänker sig ned över honom och den himmelske Faderns röst ljuder: *”Denne är min älskade Son, i honom har jag ett gott behag. Hör honom.”* (Matt 3:17) Sambandet av treenigheten vid Jesu dop, Fadern, Sonen och

den Helige Ande, är ett samband som fortsätter i det dop Jesus befäller sina lärjungar att fullgöra (Matt 28:19f).

Lika grundläggande som det är, att dopet get syndernas förlåtelse, lika grundläggande är att det inte är människan själv som tar sig detta, eller att dopet är ett människans verk att bli ren. Utan dopet är samt och synnerligt Guds verk. Det framträder på många ställen. Inte minst genom att dopet utförs på Guds befallning genom hans sändebud, först Johannes Döparen och sedan genom Jesu lärjungar som genom hans befällning går ut och döper. Det framträder än mer om ser till att dopet sker *”i Faderns och Sönens och den Helige Andes namn”* (Matt 28:19)

Av flera ställen som omnämner dopet, t ex Apg 2:38, framgår också att dopet sker *”i Jesu Kristi namn”*. Det är inte ett annat dop än det som omnämns i Matt 28. Jesus Kristus är ju den varigenom människan når Gud. Paulus kallar dopet i Jesu Kristi namn, för dopet till hans död, och säger i Rom 6:3 *”Vet ni inte att vi alla som blivit döpta till Kristus Jesus, vi har blivit döpta till hans död? Vi är alltså genom dopet till döden begravda med honom, för att vi också ska leva det nya livet...”*

Dopet innebär alltså en död och leder till uppståndelse och liv, och det genom Kristi död och hans uppståndelse. Det är genom att döpas i hans namn som vi blir avklädda vår gamla människa och blir införlivade och delaktiga av hans verk och gärning, hans död och uppståndelse och allt det detta verkat, och får den nya människan.

Det förtjänar att upprepas att dopet är ett Guds handlande. Inte människans, inte heller hennes viljas beslut och gärning.

Luther om dopet

AV GUNNAR EDWARDSOON

Varför skrev Luther Stora Katekesen? Att han skrev Lilla katekesen det förstår vi ju av behovet att undervisa barn och ungdomar, ja överhuvudtaget att undervisa församlingen, att ge alla en grundläggande insikt i den kristna tron. Men varför en stor katekes? Redan formen mellan de båda katekeserna skiljer ju åt, medan indelningen är densamma.

Båda katekeserna tillkom vid ungefär samma tidpunkt. I slutet av 1520-talet, 1528/29. Bakgrunden till att Luther lär sammanställa dessa båda katekeser har vi i ett speciellt förhållande. 1527 hade man i Sachsen under Philipp Melancthons ledning börjat att hålla kyrkvisitationer. Det visade då på vad man kunde förvänta sig, nämligen att folket i församlingarna var dåligt insatta i den kristna tron och dess lära. Under den katolska tiden hade man ringa sörjt för denna sak. Då gällde det ju bara att man besökte kyrkan vid gudstjänsterna och att man biktade åtminstone en gång om året.

Med den lutherska reformationen kom undervisningen i ett helt annat läge. Predikanten hade aldrig förr satts i centrum och till predikanten hörde ju att undervisa i den kristna tron.

Hur man bemötte detta skriande behov av undervisning ser vi av de båda katekeserna. Redan ett helt yttligt studium av dessa lär oss något synnerligen viktigt ur reformatorisk synpunkt. Nämligen av hur de är uppställda. De har fem huvudstycken, Buden, Trosbekännelsen, Fader vår, Dopet med boten och Altarets sakrament. Delarna i sig var inte

är däremot predikningar som Luther skrivit.

I Stora katekesen handlar det om uppteckningar som gjordes av Wittenbergdiakonen Georg Röer som skrev ned Luthers predikningar. När sedan ”Tyska katekesen” som den först hette, kom ut, så hade Luther sett igenom sammanställningen och låtit den utgå i hans namn. Att han kallade den ”Tyska katekesen” beror naturligtvis på att den var skriven på folkspråket för det vanliga folket som skulle undervisas.

Det första som Luther i Stora katekesen om dopet lägger fram och befäster är att dopet grundar sig på Guds befallning och instiftelse. Detta är något Luther gång på gång inskräpper i fråga om sakramenten. Det är alltså Guds sakrament, det är Gud som handlar i sakramentet, inte någon människans gärning. Inte heller som baptisterna anser, nämligen att dopet är människans beaktelse inför Gud, dvs ett människans verk åt Gud. Nej här handlar det om Guds verk med människan. Hur kan vi mena det? I dopet gör ju prästen vanligtvis vissa saker; han öser vatten över barnets huvud och säger Jag döper dig i Faderns, Sonens och den Helige Andes namn. Varför kan vi säga att det är ett Guds handlinge och inte människans, ett Guds verk med människan och inte människans gärning inför Gud. Vi måste gå till vad dopet är grundat på, nämligen bibelordet, där Herren Kristus säger ”*Gå fördömskull ut och gör alla folk till mina lärjungar, döpdande dem i Faderns och Sonens och den Helige Andes namn*” Och vidare också

andre själv hade gjort det. Här är det Faderns, Sonens och den Helige Andes namn, och varken något helgons eller någon annan människas namn, utan just den Treenige Gudens namn. Alltså är det Guds sakrament, Guds dop och Guds handlinge, vare sig det sker genom en from präst eller eljest någon annan. Är det ett dop i den treenige Gudens namn är det ett rätt Guds dop.

Vad är då dopet. Från Lilla katekesen har vi lärt oss ”att dopet inte blott är vatten, utan vatten, helgat genom Guds befallning och förbundet med Guds ord”. Samma sak återkommer här: ”Vattnet är omsluttet av Guds ord och befallning, så att det är ett sannskildigt Guds vatten; inte emedan detta vatten i och för sig självt är ädlare än annat vatten, utan emedan Guds ord och befallning här tillkommer.”

Här citerar också Luther kyrkofadern Augustinus (s. 474) ”Accedat verbum ad elementum et fit sacramentum”. När ordet kommer till elementen eller till det utvärtes tinget, då blir det ett sakrament. Detta citat är ett av de mest brukade Augustinuscitaten hos Luther och som han använder både här och i kapitlet om Natvarden. Och Luther säger också att tar man bort ordet från vattnet då blir det inget annat än vanligt vatten ”som pigan kokar” och ”då kan man kalla det ett badaredop; men emedan ordet är med, såsom Gud har förordnat, så är det ett sakrament och kallas Kristusdop”. (s. 475)

Men man måste också fråga efter, inte bara vad sakramentet är, utan också var till eller varför det är instiftat och befallt. Svaret säger Luther har vi i bibelordet från Mark 16:16: ”Den som tror och blir döpt han ska bli frälst”

Dopets kraft, frukt och ändamål, säger

Att en människa döps i den treenige Gudens namn innebär just detta att den som döper inte gör det i eget namn, utan i någon annans namn, dvs på en annans uppdrag och befallning, och att det sker såsom om denne

Mark 16: 16: ”Den som tror och blir döpt han ska bli frälst; men den som inte tror skall bli fördömd.”

